

IZLAGANJE PROF. MARIJANA BRUČIĆA NA NAUČNOM SKUPU „ANTIQUITAS AC TEMPORA NOSTRA“

U okviru rada sekcija metodologije klasičnih jezika i učenja tih jezika u našim školama, prof. Marjan Bručić, voditelj klasičnih odjeljenja u Obrazovnom centru za jezike, Zagreb, Križanićeva 4a, i predsjednik Hrvatskog društva klasičnih filologa, upoznao je prisutne sa svim problemima u vezi učenja tih jezika u SR Hrvatskoj.

Već godinama traje borba da bi se omogućilo kontinuirano učenje klasičnih jezika u nižim, srednjim i visokim školama. Zagreb je godinama imao četiri osmogodišnje škole u raznim općinama gdje su učenici učili latinski jezik od 5. grčki od 6. razreda. Sve je to bila dobra volja tih škola i Republičkog sekretarijata koji je to odobrio. Početkom provođenja reforme ponovo se postavilo pitanje svrsihodnosti učenja tih jezika. Na nizu savjetovanja raspravljalo se o potrebi kontinuiranog i postupnog učenja klasičnih jezika i napokon je nastava tih jezika ozakonjena Društvenim dogovorom i Zakonom o osnovnom školstvu, koji omogućavaju učenicima da fakultativno (ali u satnici i nakon što su se odlučili, obavezno) uče latinski i grčki jezik, sa preporukom da bi na svakoj općini barem jedna škola imala klasična odjeljenja. Tako od ove jeseni imamo 5 takvih škola, u pet općina. Donošenjem Društvenog dogovora pristupilo s i izradi novih udžbenika, programa i metodi, koja se približava metodi učenja modernih jezika.

Nakon završetka osmogodišnje škole učenici koji su učili klasične jezike imaju privilegij da se izvan teritorijalnog ograničenja upisa (učenik se nakon završene srednje škole mora upisati u onaj Centar usmjerenog obrazovanja koji je najbliži njegovom mjestu stanovanja) mogu upisati, makar dolazili iz bilo koje općine, u pripremni stupanj Obrazovnog centra za jezike, u kojem se jedino, u okviru izborne nastave, uči latinski, a u okviru fakultativne nastave — grčki jezik. Već nekoliko godina imamo po tri odjeljenja prvih i po tri odjeljenja drugih razreda pripremnog stupnja usmjerenog obrazovanja. Poteškoću predstavlja mali broj sati, samo dva sata tjedno za latinski i dva sata za grčki jezik, no i to je u odnosu na druge gradove u zemlji ipak dobro.

Nakon završenog pripremnog stupnja učenici koji su učili klasične jezike mogu nastaviti učenje tih jezika u završnom stupnju Centra za jezike kao „suradnici u odgojno-obrazovnom procesu“ (specijalizacija klasični i živi jezici) ili u profilu „suradnici u kulturno-znanstvenim ustanovama“. I za jedan i drugi profil predviđa se pri upisu u završni stupanj najmanje dvije godine učenja klasičnih jezika. Dok prvi profil nije još do danas potpuno definiran i vodi se dugotrajna diskusija o programima, jer se radi o budućim prosvjetnim radnicima, drugi je

vrlo indikativan za sve nas koji se bavimo klasičnim jezicima. Prije godinu dana, na prijedlog Povijesnog zavoda JAZU, održano je Savjetovanje na kojem se raspravljalo o gotovo potpunom nestanku kadrova koji uče klasične jezike a neophodno su potrebni našim povijesnim i arheološkim institutima, muzejima, arhivima i bibliotekama, koji se bave proučavanjem naše povijesti i kulturne baštine. Savjetovanje je naišlo na punu podršku naših prosvjetnih komiteta i Savjeta pa su od škol. god. 1979/80. upisane u Centru za jezike dvije grupe učenika profila „suradnik u kulturno-znanstvenim ustanovama“ s akcentom na povijesnim znanostima, umjetnosti i latinskom jeziku sa srednjevjekovnim latinskim. Ti su učenici već prve godine na stručnoj praksi u institutima, muzejima, bibliotekama i arhivima opravdali uvođenje takvog profila i napokon je nakon inicijative JAZU došlo do direktnog povezivanja s udruženim radom i do isticanja važnosti i potrebe učenja klasičnih jezika za određeni broj učenika-konkretno dvije grupe godišnje, pa ove godine (1980/81) imamo upisano 140 učenika tog profila.

Ako istaknemo da na Filozofskom fakultetu imamo Katedru za klasičnu filologiju i da iz našeg Centra svake godine nekoliko učenika odlazi na studij klasične filologije ili latinskog odnosno grčkog jezika vezanog uz neke druge kolegije, možemo uočiti da u SR Hrvatskoj postoje mogućnosti za kontinuirano učenje klasičnih jezika od petog razreda osmogodišnje škole do završetka fakulteta.

Poteškoće su u razmjerno malom broju sati u pripremnom stupnju a posebno u činjenici da je u većini Centara u SR Hrvatskoj moguće samo fakultativno učenje latinskog jezika i to sa dva sata tjedno u okvirima gradiva za dvije godine učenja u završnom stupnju usmjerenog obrazovanja.

Zadnjih godina i Hrvatsko društvo klasičnih filologa i Centar za strane jezike ulažu napore da upozore javnost i prosvjetne institucije na potrebu i vrijednost učenja klasičnih jezika, posebno latinskog. Omogućeno je studentima fakulteta, gdje je latinski potreban, da polažu u našem Centru dopunski ispit a po želji i da polaze fakultativnu nastavu. Zatražena je pomoć od svih fakulteta da upozore studente na tu mogućnost, posebno od onih koji uvjetuju određene ispite učenjem latinskog jezika u trajanju od barem dvije godine.

Što se tiče metodike učenja klasičnih jezika nastoji se uvesti što više elemenata iz metodike nastave živih jezika. U razradi su novi udžbenici, u kojima će se uz tekst davati informacije o povijesti, kulturi i životu antičkih naroda, a u programima usmjerenog obrazovanja istaknuto mjesto dobijaju naši latinisti i sva dokumentacija na latinskom jeziku iz naše srednjevjekovne i bliže povijesti.

Na osnovi svega toga moramo istaknuti da je potrebna neprestana aktivnost svih stručnjaka za klasične jezike, da bi se buduće generacije učenika zainteresirale za te jezike već u osmogodišnjoj školi i da bi naši narodi imali makar ograničen ali ipak svugdje prisutan broj mladih ljudi koji će obavljati poslove koji se bez poznavanja klasičnih jezika ne mogu zamisliti.